

46.

Integrált Károsító-specifikus Ellenőrzési Adatlap

Xanthomonas arboricola pv. *pruni*

Vizsgáló laboratórium:

NÉBIH ÉLI Pécsi Növényegészségügyi Bakteriológiai
Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium
7634 Pécs, Kodó dűlő 1.

A. Általános rész:

1. Növény-egészségügyi státusza: **2/A/II b) 8**

Földrajzi elterjedés:

Európa számos országa (pl. Olaszország, Franciaország, Hollandia), Ázsia egyes országai, Dél-Afrika, Amerika egyes országai, Ausztrália, Új-Zéland.

Magyarországi előfordulása bizonyított, széleskörű megtelepedése azonban még nem következett be.

2. A károsító rövid leírása

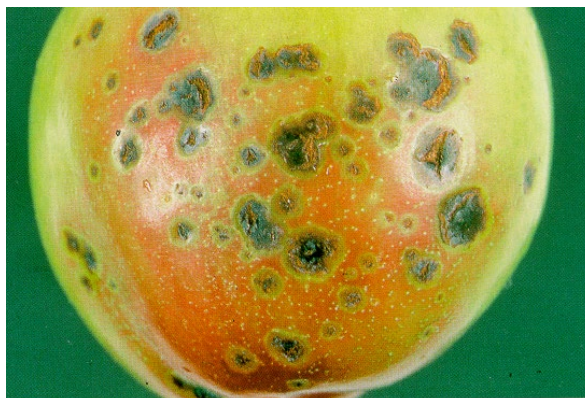
Fertőzés tünetei:

A tünetek az őszibarack levelének fonákján apró faközöld, esetleg vízzel átitatott kör alakú, vagy szabályos foltok formájában jelentkeznek, a foltok később megnagyobbodnak, szögletes formát öltenek, sötét bordó, barnás színt öltenek, a foltok körül a levélszövet elsárgul. A fertőzött szövetek kihullanak, a levél úgy néz ki, mintha söréttel átyuggatták volna (1. kép). A szilván a levéllyukacsosodás általában kifejezettebb. Az elsárgult fertőzött levelek gyakran tömegesen lehullnak.

1. kép: levéllyukacsosodás

Az őszibarack gyümölcsön apró, kör alakú foltok jelennek meg a felszínen, amelyek besüppednek a foltok vagy teljes felülete, vagy csak a széle vízzel átitatott, sötétzöld színű. A gyümölcs növekedésével a folton, vagy a folt körül a gyümölcs felreped, korai fertőződéskor a repedés intenzív lehet. A foltokból gyakran mézgafolyás figyelhető meg. A szilvatermesen keletkezett foltok a fajtától függően ugyan, de többnyire nagyobbak.

2. kép: *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* fertőzés tünetei gyümölcsön

Őszibarackon a tavaszi fekélyek a vesszők végén keletkeznek apró, kezdetben vízzel átitatott, az

egészséges vesszőhöz képest sötétebb felületi sebek formájában, amelyek meghosszabbodva akár 10 cm hosszúságot is elérhetik. A hajtásokon, a nyár folyamán keletkezett fekélyek ugyancsak vízzel átitatottak, sötétlila színűek, később besüppednek, kiszáradnak, de a szegélyük megőrzi vízzel átitatott jellegét. Szilván és kajszin a kialakult fekélyes sebek akár 2-3 éven át is aktívak maradnak, a kezdetben viszonylag sima felületű fekélyek mély sebekké alakulnak, amelyek eldeformálják, vagy akár el is pusztítják a gallyakat, ágakat.

3. kép: fekélyes seb a vesszőn

Károsító biológiája, életmódja:

A kórokozó alapvetően a fertőzött gazdanövény kéreg és szállító szöveteiben telel át. Áttelelhet a gazdanövény rügyeiben, de akár a lehullott fertőzött levelekben is (amennyiben azok a tél folyamán nem rothadnak el). A vegetációs időszak elején a nedvkeringés kezdetét követően a szövetekben áttelelő baktériumsejtek felszaporodva tavaszi fekélyes sebeket képeznek, amelyekből csapódó eső, szél, rovarvektorok és esetleg öntözővíz segítségével a baktériumok a levelekre kerülve a légcserenyílásokon behatolva levélfertőzést okoznak. A fertőzött levelekben felszaporodó baktériumtömeg a hajtásokra kerülve elindítja a nyári fekélyes sebek kialakulását, ezekben azonban a kórokozó a vegetáció során elpusztul. A baktérium a még teljesen be nem érett hajtásokba kora ősszel levélhulláskor a levélripacsokon keresztül jut be és a fertőzés következtében kialakuló fekélyekben telel át.

A kórokozó felszaporodásának és terjedésének a mérsékelt meleg, csapadékos, szeles időjárás kedvez, ezért a száraz területeken, illetve évszázatokban a betegség fellépése és terjedése nem jellemző.

3. Gazdanövényei

Legfontosabb gazdanövényei:

Csonthéjas fajok:

- őszibarack
- kajszibarack
- szilva
- japán szilva (*Prunus salicina*)
- mandula

További előfordulásai:

Kártétele a cseresznyén, meggyen is ismert.

4. Terjedés módja:

A kórokozó felszaporodásának és terjedésének a mérsékelt meleg, csapadékos, szeles időjárás kedvez.

A kórokozó nagyobb távolságokra szaporítóanyaggal (oltásra, szemzésre szánt anyaggal is), ültetvényen belül csapódó eső, szél, esetleg rovarvektorok útján terjed. Ültetvényen belül metszőollóval is átvihető, ezért egyes vélemények szerint a nedvkeringés megindulását követően végzett metszési munkák a kórokozó terjesztéséhez jelentősen hozzájárulhatnak.

Mivel a betegség szinte valamennyi gazdanövény gyümölcsén is jelentkezik, a kórokozó széthurcolása gyümölcscsel is lehetséges, ennek járványtani jelentősége azonban elhanyagolható.